

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Historia literatury jako historia idei (XX w.) - wykład		9.2.0514	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Historii Literatury Polskiej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	drugiego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia polska	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Marcin Całbecki, profesor uczelni; dr Sylwia Karpowicz-Słowikowska; dr hab. Zbigniew Kaźmierczyk, profesor uczelni; prof. dr hab. Stefan Chwin; prof. dr hab. Edward Jakiel; dr Agnieszka Friedrich; dr Anna Reglińska-Jemioł; dr hab. Piotr Millati, profesor uczelni; dr Dariusz Piotrowiak; dr Janusz Mosakowski; dr Bartosz Dąbrowski; dr hab. Magdalena Kreft-Świetlik; prof. dr hab. Radosław Grześkowiak; prof. UG, dr hab. Aleksandra Ubertowska; prof. dr hab. Tadeusz Linkner; dr hab. Barbara Zwolińska, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		15 godzin – uczestniczenie w wykładach;	
Sposób realizacji zajęć		10 godzin – przygotowanie do kolokwium z zakresu tematyki wykładu i kolokwium;	
zajęcia w sali dydaktycznej		25 godzin – samodzielna praca nad literaturą związaną z tematyką wykładu.	
Liczba godzin		Razem 50 godzin - 2 ECTS.	
Wykład: 15 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		Zaliczenie na ocenę	
- Wykład z prezentacją multimedialną		Formy zaliczenia	
		kolokwium	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student uzyskuje zaliczenie wykładu na podstawie kolokwium pisemnego, obejmującego swym zakresem treści omówione podczas zajęć (100%).	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	Kolokwium
	Wiedza
K_W01	+
K_W02	+
K_W04	+
	Umiejętności
K_U01	+
K_U04	+
	Kompetencje społeczne
K_K01	+
K_K05	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Uzyskanie zaliczenia z przedmiotów "Historia literatury jako historia idei (XIX w.) - ćwiczenia" i "Historia literatury jako historia idei (XIX w.) - wykład".

B. Wymagania wstępne

Elementarna wiedza z zakresu historii i teorii literatury oraz umiejętność analizy i interpretacji dzieła literackiego w oparciu o podstawowe narzędzia poetyki. W uzasadnionych przypadkach prowadzący może odstąpić od w/w wymagań.

W przypadku studentów z zagranicy konieczna jest znajomość języka polskiego w stopniu umożliwiającym zrozumienie treści prezentowanych podczas zajęć i aktywny w nich udział.

Cele kształcenia

1. Przedstawienie historii literatury XX w. jako medium historii idei.
2. Uchwycenie dynamiki procesu historycznoliterackiego, jego ciągłości i zmienności, w oparciu o analizę obecności wybranych idei w dziełach literackich XX w. i w ówczesnych epokach bądź formacjach kulturowych.
3. Kształtowanie umiejętności świadomej lektury tekstów literackich XX w. w sposób interdyscyplinarny, z wykorzystaniem różnorodnych kontekstów.
4. Wyrobinie nawyku krytycznej lektury opracowań naukowych.

Treści programowe

Zajęcia poświęcone są historycznoliterackiej analizie wybranych idei manifestujących się w piśmiennictwie XX w. i w ówczesnych epokach bądź formacjach kulturowych. Jednostki zajęciowe w semestrze łączą się w spójne pod względem tematycznym cykle koncentrujące się wokół zagadnienia wybranego przez osobę prowadzącą. Tekstowe reprezentacje omawianych idei są opisywane przy użyciu pokrewnych historii idei narzędzi literaturoznawczych (badanie dziejów motywu, topika historyczna, założenia krytyki tematycznej itp.).

Wykaz literatury

1. Literatura wykorzystywana podczas zajęć.

Na początku semestru prowadzący dokonuje wyboru tekstów literackich i opracowań naukowych, których tematyka koncentruje się wokół omawianej idei, i przedstawia ich listę na pierwszych zajęciach.

Przykładowe opracowania i edycje tekstów:

Literatura polska XX wieku

a) Literatura dwudziestolecia międzywojennego i czasu wojny 1918-1945:

- J. Błoński, Forma, śmiech i rzeczy ostateczne. Studia o Gombrowiczu, Kraków 1994.
 J. Błoński, Biedny chrześcijanin patrzy na getto, Kraków 1996.
 J. Błoński, Witkacy, Kraków 2001.
 W. Bolecki, Poetycki model prozy w dwudziestoleciu międzywojennym. Witkacy-Gombrowicz-Schulz i inni, Kraków 1996.
 W. Bolecki, Modalności modernizmu: studia, analizy, interpretacje, Warszawa 2012.
 T. Bujnicki, Szkice wileńskie, Kraków 2004.
 S. Buryła, Wojna i okolice, Warszawa 2018.
 S. Buryła, Wokół Zagłady. Szkice o literaturze Holocaustu, Kraków 2015.
 P. Czapliński, Poetyka manifestu literackiego 1918-1939, Warszawa 1997.
 Czytanie Schulza, red. J. Jarzębski, Kraków 1994.
 M. Delaperrière, Polskie awangardy a poezja europejska. Studium wyobraźni poetyckiej, Katowice 2004.
 G. Gazda, Słownik europejskich kierunków i grup literackich XX wieku, Warszawa 2000.
 U. Glensk, Historia słabych. Reportaż i życie w dwudziestoleciu (1918-1939), Kraków 2014.
 M. Głowiński, Zaświat przedstawiony. Szkice o poezji Bolesława Leśmiana, Warszawa 1981.

M. Janion, Płacz generała. Eseje o wojnie, Warszawa 1998 [lub inna edycja]
 J. Jarzębski, Gra w Gombrowicza, Warszawa 1982.
 J. Jarzębski, Prowincja Centrum. Przypisy do Schulza, Kraków 2005.
 J. Jarzębski, Proza Dwudziestolecia, Kraków 2006..
 E. Kraskowska, Piórem niewieściem. Z problemów prozy kobiecej dwudziestolecia międzywojennego, Poznań 1999.
 J. Kwiatkowski, Poezja Jarosława Iwaszkiewicza na tle dwudziestolecia międzywojennego, Warszawa 1975.
 J. Kwiatkowski, Świat poetycki Juliana Przybosa, Warszawa 1971. Literatura wobec wojny i okupacji, red. M. Głowiński, J. Sławiński, Wrocław 1976.
 Lektury polonistyczne. Dwudziestolecie międzywojenne. II wojna światowa, pod red. R. Nycza i J. Jarzębskiego, t. I, Kraków 1997.
 J. Leociak, Tekst wobec zagłady (o relacjach z getta warszawskiego), Wrocław 1997.
 Literatura polska 1918-1975; t. 1: 1918-1932, Warszawa 1975; t. 2: 1933-1944, Warszawa 1993.
 Literatura wobec wojny i okupacji. Księga zbiorowa pod red. M. Głowińskiego i J. Sławińskiego, Wrocław 1976.
 Literatura polska wobec Zagłady (1939-1968), red. S. Buryła, D. Krawczyńska, J. Leociak, Warszawa 2016.
 A. Mach, Świadkowie świadectw. Postpamięć Zagłady w polskiej literaturze najnowszej, Warszawa-Toruń 2016.
 M. P. Markowski, Polska literatura nowoczesna. Leśmian. Schulz. Witkacy, Kraków 2007.
 A. Micińska, Istnienie poszczególne: Stanisław Ignacy Witkiewicz, Wrocław 2003.
 A. Nawarecki, Rzeczy i marzenia. Studia o wyobraźni poetyckiej skamandrytów, Katowice 1993.
 R. Nycz, Poetyka doświadczenia: teoria – nowoczesność – literatura, Warszawa 2012.
 Obraz literatury polskiej. Literatura polska w okresie międzywojennym, t. I-II, Kraków 1979; t. III-IV, Kraków 1993.
 J. Orska, Przełom awangardowy w dwudziestowiecznym modernizmie, Kraków 2004.
 J. Popiel, Dramat a teatr polski dwudziestolecia międzywojennego, Kraków 1995.
 E. Prokop-Janiec, Międzywojenna literatura polsko-żydowska jako zjawisko kulturowe i artystyczne, Kraków 1992.
 R. Przybylski, Eros i Tanatos. Proza Jarosława Iwaszkiewicza 1916-1938, Warszawa 1970.
 G. Ritz, Jarosław Iwaszkiewicz. Pogranicza nowoczesności, Kraków 2000.
 P. Rodak, Wizje kultury pokolenia wojennego, Wrocław 2000.
 M. Rymkiewicz, Leśmian. Encyklopedia, Warszawa 2001.
 Słownik schulzowski, red. W. Bolecki, J. Jarzębski S. Rosiek, Warszawa 2003.
 J. Sławiński, Koncepcja języka poetyckiego awangardy krakowskiej, Kraków 1998.
 Słownik literatury polskiej XX wieku, red. A. Brodzka i in., Wrocław 1992.
 S. Stabro, Chwila bez imienia. O poezji K.K. Baczyńskiego, Chotomów 1992.
 K. Stala, Na marginesach rzeczywistości. O paradoksach przedstawiania w twórczości Brunona Schulza, Warszawa 1995.
 Studia o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu, red. M. Głowiński, J. Sławiński, Wrocław 1972.
 J. Święch, Literatura polska w latach II wojny światowej, Warszawa 1997 (lub inne wydania).
 A. Ubertowska, Świadectwo, trauma, głos. Literackie reprezentacje Holocaustu, Kraków 2007.
 Wojna i postpamięć, red. Z. Majchrowski, W. Owczarski, Gdańsk 2011.
 T. Venclova, Aleksander Wat obrazoburca, Kraków 1997.
 K. Wyka, Krzysztof Baczyński 1921-1944, Kraków 1961.
 M. Zaleski, Przygoda Drugiej Awangardy, Warszawa 1984.
 A. Zawadzki, Nowoczesna eseistyka filozoficzna w piśmiennictwie polskim pierwszej połowy XX wieku, Kraków 2001.
 A. Zawiszewska, Między Młodą Polską, Skamandrem i Awangardą. Kobiety piszące w dwudziestolecium międzywojennym, Szczecin 2015.

b) Literatura polska 1945 - 2000:
 S. Balbus, Świat ze wszystkich stron świata. O Wisławie Szymborskiej, Kraków 1996.
 S. Barańczak, Uciekinier z Utopii. O poezji Zbigniewa Herberta, Wrocław 1993.
 J. Błoński, Miłosz jak świat, Kraków 1998..
 S. Chwin, Literatura a zdrada. Od Konrada Wallenroda do Małej Apokalipsy, Kraków 1993.
 P. Czapliński, Wzniosłe tęsknoty. Nostalgie w prozie lat dziewięćdziesiątych, Kraków 2001.
 A. Fiut, Moment wieczny. O poezji Czesława Miłosza, Warszawa 1998.
 A. Franaszek, Miłosz. Biografia, Kraków 2011.
 J. Jarzębski, Wszechświat Lema, Kraków 2002.
 J. Jarzębski, Apetyt na przemianę. Notatki o prozie współczesnej, Kraków 1997.
 A. S. Kowalczyk, Niespieszny przechodzień i paradoksy. Rzecz o Jerzym Stempowskim, Wrocław 1997.
 A. Nasiłowska, Literatura okresu przejściowego 1975-1996, Warszawa 2006.
 Poznawanie Herberta, wybór i wstęp A. Franaszek, t. 1-2, Kraków 1998, 2000.
 Poznawanie Miłosza. Studia i szkice o twórczości poety, red. J. Kwiatkowskiego, Kraków 1985; Poznawanie Miłosza 2. (1980-1998), t. 1-2, red. A. Fiut, Kraków 2000-2001.
 M. Zaleski, Formy pamięci. O przedstawianiu przeszłości w polskiej literaturze współczesnej, Warszawa 1996.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W01, K_W02, K_W04
 K_U01, K_U04
 K_K01, K_K05

Wiedza

K_W01, K_W02, K_W04
 Student:

- wie, czym jest historii idei, co stanowi przedmiot zainteresowania tej

	<p>dyscypliny, posiada też wiedzę o jej związkach z historią literatury XX w. (K_W01, K_W02, K_W04);</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma świadomość żywotności wybranych idei ważnych dla kultury Zachodu, przy czym zdaje sobie sprawę także z istotnych przemian, jakim podlegają one na przestrzeni lat (K_W01, K_W02, K_W04); • ma pogłębioną wiedzę z zakresu historii literatury polskiej i powszechnej XX w., związków literaturoznawstwa z historią idei oraz z innymi dziedzinami humanistyki (K_W01, K_W02, K_W04); • ma wiedzę umożliwiającą prowadzenie własnych badań w zakresie literaturoznawstwa przy użyciu pokrewnych historii idei narzędzi literaturoznawczych (K_W01, K_W02, K_W04). <p>Umiejętności</p> <p>K_U01, K_U04</p> <p>Student</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi samodzielnie wyznaczyć obszar badawczy, w obrębie którego będzie umiał wskazać reprezentacje wybranych idei w konkretnych tekstach literackich XX w., a także omówić ich ciągłość i zmienność na przestrzeni lat (K_U01); • potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę z zakresu historii literatury XX w. i historii idei oraz związków tych dziedzin (K_U04). <p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>K_K01, K_K05</p> <p>Student</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma świadomość ciągłej potrzeby samokształcenia i aktualizowania wiedzy polonistycznej w zakresie literaturoznawstwa i jego związków z historią idei (K_K01); • w sposób krytyczny przyswaja treści literaturoznawcze i wykorzystuje dorobek intelektualny klasyków historii literatury XX w. i historii idei jako punkt odniesienia dla własnych dociekań historycznoliterackich (K_K01); • dzięki zdobytej wiedzy z zakresu literaturoznawstwa i historii idei jest przygotowany do podejmowania w przyszłej pracy zawodowej działań na rzecz popularyzowania wiedzy i zachowania dziedzictwa kulturowego i literackiego regionu, kraju i Europy (K_K05).
<p>Kontakt</p> <p>marcin.calbecki@ug.edu.pl</p>	